

Erişkinlerde kronik otitis medianın anksiyete/depresyon üzerine etkisi

Effect of chronic otitis media on anxiety/depression in adults

Ferit Akıl¹, Eşref Araç², Ayhan Kaydu³, Muhammed Ayrıl⁴, Serkan Dedeoğlu⁴, Erhan Gökçek³, Ahmet Üzer⁵, Bilal Hamarat⁶

¹Diyarbakır Selahaddin Eyyubi Devlet Hastanesi Kulak Burun Boğaz Kliniği, Türkiye

²Gazi Yaşargil Eğitim Araştırma Hastanesi Dahiliye Kliniği, Diyarbakır, Türkiye

³Diyarbakır Selahaddin Eyyubi Devlet Hastanesi Anestezi kliniği, Diyarbakır, Türkiye

⁴Gazi Yaşargil Eğitim Araştırma Hastanesi Kulak Burun Boğaz Kliniği, Diyarbakır, Türkiye

⁵Çorum Eğitim Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği, Çorum, Türkiye

⁶Artvin Devlet Hastanesi Üroloji Kliniği, Artvin, Türkiye

Geliş Tarihi: 11.12.2016

Kabul Tarihi: 16.02.2017

Doi: 10.21601/ortadogutipdergisi.275269

Öz

Amaç: Toplumda sık görülen kronik otitis media ve anksiyete/depresyon ilişkisini ortaya koymayı amaçladık.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya ileri işitme kaybı ve tinnitusu olmayan kronik otitis media'lı 50 erkek ve 50 kadın ile kontrol grubu olarak da 25 erkek ve 25 kadın alındı. Erkek ve kadınlar kendi aralarında değerlendirildi. Grup 1 kontrol grubu grup 2 ise kronik otitli hastalar olarak değerlendirildi. Değerlendirme Beck anksiyete (BAS)/depresyon (BDS) skalaları ile yapıldı.

Bulgular: Erkek cinsiyet için grup 1 de BDS' den alınan ortalama skor 11.37±6.3 grup 2' de 19,50±2,82 olarak saptandı (p<0.05). Grup 1 BAS' dan alınan ortalama skor 12,33±6,23 grup 2' de 15,69±24,73 olarak saptandı (p<0.05). Kadın cinsiyet için grup 1 de BDS' den alınan ortalama skor 10,42±9,13 grup 2' de 19,14±2,12 olarak saptandı (p<0.05). Grup 1 BAS' dan alınan ortalama skor 11,64 ±5,66 grup 2' de 18,25±9,69 olarak saptandı (p<0.05). Her iki cinsiyette de hem BDS hem de BAS' dan alınan ortalama skorlar grup 2' de grup 1' e göre istatistiksel olarak anlamlı oranda yüksek saptandı.

Tartışma: Çalışmamızda kronik otitis media hastalarında anksiyete ve depresyon yüksek oranda görüldüğünü belirledik. Literatür incelemelerinde kronik otitis medianın işitme kaybı ve tinnitus gibi birçok semptomu ile yaşam kaliteleri ve anksiyete/depresyon ilişkilerini inceleyen çalışmalar olmasına rağmen pür kronik otitis media ve anksiyete/depresyon ilişkisini incelediğimiz çalışmamızın bu konuda yapılmış ilk çalışma olduğunu düşünmekteyiz.

Sonuç: Kronik otitis medialı hastaların takibinde, bu hastalığın anksiyete ve depresyon ile ilişkili olabileceği de dikkate alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Kronik otitis media, anksiyete, depresyon, Beck skalası, işitme kaybı ve tinnitus

Abstract

Aim: To determine whether chronic otitis media, highly prevalent in community, is associated with anxiety/depression.

Material and Method: After IRB approval, the patients were divided into 2 groups: 50 male and 50 female patients with chronic otitis media, whom did not have advanced hearing loss and tinnitus, as group 2 and 25 male, 25 female patients as control group group 1. The male and females were evaluated between each other. Beck depression and Beck anxiety scales were used to evaluate depression and anxiety. Student's T-test was performed for parametric data. A P level of $< 0,05$ was taken as statistically significant.

Results: The median score of BDS was 11.37 ± 6.3 in group 1 and 19.50 ± 2.82 in group 2 in male patients ($p < 0.05$). The median score of BAS was 12.33 ± 6.23 in group 1 and 15.69 ± 24.73 in group 2 in male patients ($p < 0.05$). The median score of BAS in female patients was 11.64 ± 5.66 versus 18.25 ± 9.69 in group 1 and group 2 ($p < 0.05$). Group 2 female patients showed significantly higher results in BDS test than group 1 female patients, $p < 0.05$.

Discussion: The result of this study showed that chronic otitis media had negative effects on anxiety and depression. Despite there are many studies on the relationship between chronic otitis media accompanied with hearing loss, tinnitus and anxiety/depression; our article is the first article in literature evaluating the effect of pure chronic otitis media on anxiety/depression.

Conclusion: It should also be noted that following chronic otitis media patients, this disease may be associated with anxiety and depression.

Keywords: Chronic otitis media, anxiety, depression, Beck scale, hearing loss and tinnitus

Giriş

Kronik otitis media populasyonun yaklaşık %2 sini etkileyen işitme kaybı, kulak akıntısı, tinnitus, diziness şikayetleri ile kendini gösteren yaygın bir kronik hastalıktır [1]. Diğer kronik hastalıklar gibi psikolojik rahatsızlıkları tetikleyebilir. Sebep olduğu şikayetlerden işitme kaybı ve tinnitusun bir çok çalışmada psikolojik rahatsızlıklar veya yaşam kalitesi ile ilişkisi irdelenmiş ve ortaya konulmuştur. Başlı başına kronik otitis media ise bir çok açıdan ayrıntılı incelenmesine rağmen psikolojik rahatsızlıklar ile ilişkisi çok az çalışmaya konu olmuştur [2]. Anksiyete ve depresyon toplumu en yaygın etkileyen psikolojik rahatsızlıklardandır [3]. Aynı şekilde kronik otitis media da toplumda yaygın bulunan kronik kulak hastalıklarındandır. İşitme kaybı, tinnitus, kulak akıntısı, diziness, ağrı, gibi şikayetlerle kendini gösteren kronik otitis mediyayı biz bu çalışmada literatürde üzerinde sıkça çalışılmış ileri işitme kaybı ve tinnitusun psikolojik distress üzerine etkisini ortadan kaldırmak amacıyla çalışmada tinnitus ve derin işitme kayıplı hastaları çalışma dışında tuttuk. Bu şekilde pür kronik otitis medianın anksiyete ve depresyon üzerine etkisini irdelemeye çalıştık. Biz çalışmaya aldığımız hastaların psikolojik değerlendirmesini daha önce bu konu ile ilgili yapılmış çalışmalardan [2,4] farklı olarak

Beck depresyon ve anxiety ölçeğinin Türk toplumuna uyarlanmış versiyonunu kullandık. Bu şekilde çalışmaya hasta grubundan 50 erkek ve 50 kadın ile sağlıklı gruptan 25 erkek ve 25 kadını erkek ve kadınları birbirleriyle ayrı ayrı kıyaslamak üzere çalışmayı planladık.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışma Gazi Yaşargil Eğitim Araştırma Hastanesine başvuran kronik otitli hastalara hastaların rızaları alınarak doldurtulan Beck depresyon ve anksiyete formlarının incelenmesi sonucu yapılan bir çalışmadır. Bu çalışmanın etik kurul onayı Gazi Yaşargil Eğitim Araştırma Hastanesi Etik Kurulu'ndan alınmıştır. Bütün hastalardan imzalı onay alınmıştır.

Hasta Belirlenmesi Kriterleri: Bu çalışmaya 18-40 yaş arası, 40 desibelden daha az işitme kaybı olan, bilinen başka bir kronik hastalık veya psikiyatrik hastalığı bulunmayan, gebelik ve emzirme dönemlerinde olmayan ve tinnitusu bulunmayan nonopere kronik otitis medialı 50 erkek ve 50 kadın çalışmaya dahil edildi. Hastalara kronik otitis media tanısı orta kulak ve mastoid hücrelerde en az 3 aydır var olan orta kulak veya mastoid hücrelerde mukozal hasar veya enfeksiyon olarak konuldu [1]. Erkek ve kadınlarda grup 1 kontrol grubu, grup 2 ise kronik otitli grup olarak belirlendi.

Psikiyatrik Değerlendirme: Depresyon şiddeti Beck ve ark. [5] tarafından geliştirilen 21 soruluk ve sorulara verilen cevaplara göre 0 ile 3 arasında puanlamanın olduğu BDS (Beck Depresyon Skalası) kullanılarak değerlendirildi. 0 dan 3'e doğru artan puanlar değerlendirilen parametredeki şiddet ile orantılıdır. Total puanlar ise 0 ile 63 arasında değişmektedir. Daha yüksek puanlar depresyon şiddeti ile koreledir. Türk toplumuna göre BDS' den alınan 17 toplam puanı orta ve şiddetli depresyonları ayıran cut-off değeri olarak saptanmış [6,7]. BDS'nin Türk toplumundaki geçerliliği ve doğruluğu Hisli ve ark. tarafından ortaya konulmuştur [8].

Anksiyete şiddeti Beck ve ark. [9] tarafından geliştirilen 21 soruluk ve sorulara verilen cevaplara göre 0 ile 3 arasında puanlamanın olduğu BAS (Beck Anksiyete Skalası) kullanılarak değerlendirildi. Her bir soru için 0 dan 3'e doğru artan puanlar değerlendirilen parametredeki şiddet ile orantılıdır. Total puanlar ise 0 ile 63 arasında değişmektedir. Daha yüksek puanlar anksiyete şiddeti ile koreledir. Türk toplumuna göre BAS'dan alınan 16 toplam puanı yüksek anksiyete seviyelerini ayıran cut-off değeri olarak saptanmış [6,7]. BAS'ın Türk toplumundaki geçerliliği ve doğruluğu Ulusoy ve arkadaşları tarafından ortaya konulmuştur [10].

İstatiksel Analiz: İstatiksel analiz SPSS 15.0 (SPSS Inc., Chicago, IL, USA) ve bağımsız t test ile yapıldı. İstatiksel analiz yapılırken hasta ve kontrol gruplarının Beck depresyon ve anksiyete skalalarından aldıkları toplam puanlarının kıyaslanması ile yapıldı. Erkekler ve kadınlar kendi içlerinde değerlendirildi, $p < 0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Sonuçlar

Erkek cinsiyette: Grup 1'de ortalama yaş $32,16 \pm 9,5$, grup 2'de $36,32 \pm 13,51$ olarak saptandı. Gruplar arasında anlamlı farklılık saptanmadı ($p < 0.174$).

Beck depresyon skalasından alınan toplam skorlar grup 1'de $11,37 \pm 6,3$ iken; grup 2'de $19,50 \pm 2,82$ olarak saptandı. Toplam skor ortalamaları açısından grup 2 grup 1'e göre anlamlı oranda yüksek bulundu ($p < 0.001$). Beck anksiyete skalasından alınan toplam puanların ortalamasına bakınca grup 1'de $12,33 \pm 6,23$ iken grup 2'de $15,69 \pm 24,73$ olarak saptandı. Gruplar arasında Beck anksiyete skalasından alınan toplam puan ortalamaları açısından anlamlı farklılık saptandı ($p < 0.047$) (Tablo 1).

Kadın cinsiyette: Grup 1'de ortalama yaş $35,23 \pm 12,14$ grup 2'de $38,24 \pm 9,56$ olarak saptandı. Gruplar arasında istatistiksel anlamlı farklılık saptanmadı ($p < 0.307$).

Beck depresyon skalasından alınan toplam skorlar grup 1'de $10,42 \pm 9,13$ iken; grup 2'de $19,14 \pm 2,12$ olarak saptandı. Toplam skorlar açısından grup 2 grup 1'e göre anlamlı oranda yüksek bulundu ($p < 0.001$). Beck anksiyete skalasından alınan toplam puanlara bakılınca grup 1'de $11,64 \pm 5,66$ iken grup 2'de $18,25 \pm 9,69$ olarak saptandı. Gruplar arasında Beck anksiyete skalasından alınan toplam puanlar açısından anlamlı farklılık saptandı ($p < 0.001$).

Tablo 1. Erkek ve kadınlarda Beck depresyon ve anksiyete skalalarından alınan toplam puan ortalamaları ve bu ortalamaların erkek ve kadınlarda gruplar arasında istatistiksel kıyaslanması

	Grup 1 ortalama	Grup 2 ortalama	P değeri
Erkek BDS	$11,37 \pm 6,3$	$19,50 \pm 2,82$	$p < 0.001$
Erkek BAS	$12,33 \pm 6,23$	$15,69 \pm 24,73$	$p < 0.047$
Kadın BDS	$10,42 \pm 9,13$	$19,14 \pm 2,12$	$p < 0.001$
Kadın BAS	$11,64 \pm 5,66$	$18,25 \pm 9,69$	$p < 0.001$

Tartışma

Kronik otitis media ve anksiyete/depresyon toplumda yaygın bulunan hastalıklar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu iki olgunun birbirileri ile olan ilişkisi 01.11.2016 tarihli yaptığımız google scholar, pubmed vb. taraması sonucu literatürde tam aydınlatılmamış olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konuda yapılmış çalışmaların bir kısmında işitme kaybının psikolojik faktörler üzerine etkisi araştırılmışken [11-13]; bir kısmında da cerrahinin yaşam kalitesi üzerine etkileri araştırılmıştır [2,14]. Biz bu çalışmada ileri işitme kayıplı ve tinnituslu hastaların anksiyete ve depresyon üzerine olan etkilerini dışlamak amacıyla ileri işitme kayıplı ve tinnituslu hastaları çalışmaya dahil etmedik. İleri işitme kayıpları ve tinnitustan arındırılmış pür kronik otitin psikolojik faktörler üzerine etkisi ise çok az sayıda çalışmada çalışılmış olarak karşımıza çıkmaktadır [4,15]. Bizim çalışmamız özellikle bu konuda nadir yapılmış çalışmalardan olmakla beraber literatürdeki bu nadir çalışmalar da daha çok yaşam kalitesi ile yapılmış çalışmalar olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle bizim çalışmamızdaki gibi ileri işitme kayıpları ve tinnitusların dahil edilmeksizin pür kronik otitin anksiyete ve depresyon üzerine etkisini direkt inceleyen bir çalışmaya rastlamadık. Bu konuda bizim yaptığımız literatür incelemesine göre

bizim çalışmamızın literatürdeki ilk çalışma özelliğini taşıdığını düşünmekteyiz.

Çalışmamızın sonuçlarına bakıldığı zaman ise erkeklerde kronik otitli hastalarda hem BDS hem de BAS'den alınan toplam puanlar sağlıklı gruba göre istatistiksel olarak anlamlı oranda yüksek saptandı. Sırasıyla BDS ($p<0.001$), BAS ($p<0.047$). Aynı şekilde kadın grubunda da hem BDS hem de BAS'den alınan toplam puanlar sağlıklı gruba göre istatistiksel olarak anlamlı oranda yüksek saptandı. Sırasıyla BDS ($p<0.001$), BAS ($p<0.001$). Tüm bu sonuçlar hem erkeklerde hem de kadınlarda ileri işitme kaybı ve tinnitustan arındırılmış pür kronik otitin anksiyete ve depresyon üzerinde oldukça etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Pür kronik otitli erişkin hastalarda yapılmış olan literatürdeki çalışmalara baktığımız zaman sonuçlarımızı desteklemekle beraber çalışmanın yapılış özellikleri açısından belirgin farklılıklar göstermektedir.

Bakir S ve ark. [15] çalışmalarında daha çok kronik otitteki işitme kaybının üzerinde durulmuşken bizim çalışmamızda ise 40 desibel ve üzerinde işitme kayıplı hastaların çalışmaya dahil edilmemesi ve bizim çalışmamızda erkek ve kadınların kendi içlerinde ayrı ayrı değerlendirilmiş olması en önemli farklılığı oluşturmaktadır. Yine bizim çalışmamızın da içerdiği şekilde hafif dereceli işitme kayıplarının psikolojik faktörler üzerine etkili olduğunu gösteren Manzani ve ark. [16] çalışmalarında işitme kaybının derecesinin benzerliği ve erişkinlerde yapılmış olması da göz önüne alınınca bizim çalışmamız ile benzerlik göstermek ile beraber sadece işitme kaybının psikolojik faktörler üzerine etkisini almış olması ile bizim çalışmamızdan ayrılmaktadır.

Sonuç

Literatürde bizim çalışmamız ile bazı açılardan benzerlik gösteren çok az sayıda çalışma olmak ile beraber özellikle bizim çalışmamızın ileri işitme kayıplı ve tinnituslu hastaları da dışlayarak pür kronik otitis medianın anksiyete ve depresyon üzerine etkilerini ortaya koyan özellikleri açısından literatürdeki ilk çalışmadır. Kronik otitis media lı hastaların takibinde, bu hastalığın anksiyete ve depresyon ile ilişkili olabileceği de dikkate alınmalıdır.

Maddi Destek ve Çıkar İlişkisi

Çalışmayı maddi olarak destekleyen kişi/kuruluş yoktur ve yazarların çıkarı dayalı bir ilişkisi yoktur.

Kaynaklar

1. Nadol JB Jr, Staecker H, Gliklich RE. Outcomes assessment for chronic otitis media: the Chronic EarSurvey. *Laryngoscope* 2000; 110:32-5.
2. Baumann I, Gerendas B, Plinkert PK, Praetorius M (2011). General and disease-specific quality of life in patients with chronic suppurative otitis media-a prospectivestudy. *Health Qual Life Outcomes* 9:48.
3. Martín-Merino, E, Ruiqomez A, Johannson S, et al. "Study of a cohort of patients newly diagnosed with depression in general practice: prevalence, incidence, comorbidity, and treatment patterns." *Prim Care Companion J Clin Psychiatry* 2010; 12:1-8.
4. Vlastos, IM, Kandiloros D, Manolopoulos L, et al. "Quality of life in children with chronic suppurative otitis media with or without cholesteatoma." *International j of pediatric otorhinolaryngol* 2009; 73: 363-9.
5. Beck AT, Ward CH, Mendelson M, Mock J, Erbaugh J. An inventory for measuring depression. *Arch Gen Psychiatry*. 1961;4:561-71.
6. Vural M, Satiroglu O, Akbas B, Goksel I, Karabay O. Coronary artery disease in association with depression or anxiety among patients undergoing angiography to investigate chestpain. *Tex Heart Inst J*. 2009;36:17-23.
7. Ünal FE. Determining the frequency of depression and anxiety and investigating the sociodemographic factors in Bakirköy Dr. Sadi Konuk Training and Research Hospital interdoctors. Speciality Thesis, Bakirköy Dr. Sadi Konuk Training and Research Hospital, İstanbul; 2008
8. Hisli N. Validity and accuracy of Beck depression inventory among university students (InTurkish). *Psikoloji Dergisi*. 1989;7:3-13.
9. Beck AT, Epstein N, Brown G, Steer RA. An inventory for measuring clinical anxiety: psychometric properties. *J Consult Clin Psychol*. 1988;56:893-7.
10. Ulusoy M, Sahin NH, Erkmeh H. Turkish version of theBeck Anxiety Inventory: psychometric properties. *J Cogn Psychother Int Q*. 1998;12:163-72.

11. Fellingner J, Holzinger D, Dobner U, et al. Mental distress and quality of life in a deaf population. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol* 2005, 40:737-42.
12. Leposavic' L, Leposavic' I, Jasovic-Gasic' M, Milovanovic' S, Nikolic'-Balkoski G. Psychosocial aspects of acquired hearing impairment in the patients with otosclerosis. *Psychiatr Danub* 2006, 18:30-8.
13. Turunen-Taheri, Skagestrand A, Holström S, Carlson PI. "Patients with severe-to-profound hearing impairment and simultaneous severe vision impairment: a quality-of-life study." *Acta Oto-Laryngologica* 2016: 1-7.
14. Richards, Michele, and Carla Giannoni. "Quality-of-life outcomes after surgical intervention for otitis media." *Archives of Otolaryngology-Head&Neck Surgery* 2002;128: 776-82.
15. Bakir S, Kinis V, Bez Y, et al. "Mental health and quality of life in patients with chronic otitis media." *European Archives of Oto-Rhino-Laryngology* 2013; 270: 521-6.
16. Monzani D, Galeazzi GM, Genovese E, Marrara A, Martini A. Psychological profile and social behaviour of working adults with mild or moderate hearing loss. *Acta Otorhinolaryngol Ital* 2008, 28:61-6.

Sorumlu Yazar: Dr. Ferit Akıl

Selahaddin Eyyubi Devlet Hastanesi, Diyarbakır, Türkiye,

E-mail: feritakil@gmail.com